

KIR. KÖZJEGYZŐK
K Ö Z L Ő N Y E

FOLYÓIRAT A PERENKIVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

KIADJA
A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.

Megjelenik havonként egyszer.

Felelős szerkesztő és kiadó:
SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR DR.
budapesti kir. közjegyző.

ELDJÁNOS
KÖNYVNYOMDÁJA
BUDAPEST,
II., MECSET-UTCA 8.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE. budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon: 297—069

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

A honvédelmi törvény ingatlanforgalmi rendelkezései.

Irta: *Fekete László dr.* budapesti kir. közjegyző.

A határszáron székkel bíró királyi közjegyzőket (a mostani, ideiglenes országhatárt alapul véve egyebek közt: Szombathely, Kőszeg, Csurgó, Baja, Szeged, Gyula, Debrecen,¹ Derecske, Szeghalom, Fehérgyarmat, Huszt, Kassa, Rozsnyó, Losonc, Ipoly-ság, Galánta, Somorja, Magyaróvár, stb.) elsősorban, de a határsávtól innen székkel bíró királyi közjegyzőket is — hisz ezek praxisában is előfordul határsávon fekvő ingatlanra vonatkozó jogügylet és, amint látni fogjuk, a határsávon belül fekvő egyes ingatlanokra is vonatkozhatnak a tárgyalandó korlátozó rendelkezések — nem kis mértékben érintik az egyébként is rendkívül éles rendelkezéseket tartalmazó 1939:II. sz., a honvédelemről szóló törvénycikknek az ingatlanok, illetve bizonyos ingatlanok forgalmát erősen korlátozó rendelkezései.

A törvény vonatkozó 106. §-ával, valamint az annak végrehajtása tárgyában nemrég (Budapesti Közlöny ez évi 264. sz.) kiadott 10650 és 10640/1939. M. E. sz. kormányrendeletekkel kívánok ezúttal igen tisztelt szerkesztő barátom felkérésére ismeretesképen foglalkozni.

A törvény 106. §-a szerint

¹ L. 10640/1939. M. E. sz. melléklet utolsó (2.) p.

Fekete László dr.: A honvédelmi törvény ingatlanforgalmi rendelkezései.

Salamon X. Ferenc dr.: A községjegyzői magánmunkálatok szabályozása Szlovákiában.

A közjegyzői szervezetek tisztelgése az új igazságügyminiszternél.
Közlemények.

A novelláris reform.

Az Országos Egylet központi bizottsági ülése.

Kamarák közleményei.

A budapesti kamara egyetemi ösztöndíja.

Kárpátaljai közjegyzők, kassai kamara.

A pécsi kamara értekezleté.

Az országos egylet felterjesztése az igazságügyminiszterhez.

A jogi oktatás reformja.

Az ingatlan mezőgazdasági jellegének értelmezése.

Városi adóhivatal közjegyzői hatáskörben.

Telekkönyvi azonossági szörszálhasogatások.

A közjegyzők és jelöltek-névjegyzéke.

Közokirat nem szükséges.

Allásközvetítés.

Rendeleték.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Kolosváry Bálint tanári jubileuma.

Magyar Jogi Szemle.

Illetékügyi Közlöny.

Joggyakorlat.

Magánjog.

Tartalommutató a Kir. Közjegyzők Közlönye 1939. évi XXXVIII. évfolyamához.

az ország határa mentén (*határsárvan*) fekvő községek közül azoknak a területén, melyeket a minisztérium *rendelettel kijelölt*, továbbá *az ország belterületén is* a katonai erődítmények, repülőterek és *hadműveletek szempontjából különös fontosságú egyéb létesítmények szomszédságába tartozó*, a minisztérium által *rendelettel kijelölt körzetben*

ingatlan tulajdonának átruházásához, ingatlanak bérbe- vagy haszonbérbe adásához, ingatlanra vonatkozó szolgálat alapításához, építmennyi jog alapításához és átruházásához, bányaművelési jogositvány engedélyezéséhez és átruházásához, bányászati jog, bánya, halászati és vadászati jog haszonbérbeadásához, végül erdőben rendkívüli felhasználást engedélyezéséhez vagy az erre vonatkozó jog átruházásához

az egyébként meghatározott érvényességi kellékeken felül a honvédelmi miniszter, vagy az általa kijelölt katonai hatóság hozzájárulása is szükséges.

A katonai hatóság hozzájárulása tehát, mint *érvényességi kellék*² szükséges

területileg: csak a minisztérium által ilyenül *rendeletileg már kijelölt határsárvan*, valamint ezen belül — tehát a belső területen — *hadműveleti szempontból különös fontosságú létesítmények szomszédságához tartozó*, a minisztérium által ilyenül ez-

² A katonai hatóság hozzájárulása *érvényességi kellék*, annak hiányában tehát a jogügylet *semmiss.* V. ö.: Szentgyörgyi—Zöldy—Bacsó—Szabóky: A honvédelemről szóló 1939/II. t.-e. magyarázata c. m. 262. o. Ez következik a T. indokolásából is, mely idevonatkozóan ezt mondja: E rendelkezés „az állambiztonsági érdekek érvényrejuttatását célozza, lehetővé téve, hogy az esetleges ellenséges támadásnak leginkább kitett s már békében is az állam ellen irányuló hírszolgálat működési teréül és beszélgés útján a nemkívánatos terjeszkedési törekvések célpontjaul szolgáló területeken csak olyan személyek szerezhessenek ingatlanval rendelkezési jogokat, akik az említett szempontból megbízhatók és agálytalanok“.

Az „érvényességi kellék“-jelleg egyébként szabatosabban dombordik ki más ilyenféle jogszabályban: a 4420/1918. M. E. sz. — közismert — r. pl. nem azt mondja, hogy ingatlant elidegenítő jogügylet... hanem „ingatlant elidegenítő jogügylet *érvényességéhez*“ — irás szükséges.

Ne tévesszen meg eziránt bennünket a r.-nek büntető rendelkezéseket tartalmazó 14. §-a: ebből nem következik u. i., mintha az ügylet érvényes lenne s csak büntetés jár (viszont az sem, hogy az ügylet érvénytelen, ezenfelül büntetés jár) mert e §. csupán a szóbanlévő jogoknak szerződés (helyesebben: nyilvánosságra nem jutott szerződés) s hatósági hozzájárulás nélküli *tényleges* átengedését, gyakorlását s a bejelentési kötelezettség elmulasztását üldözi.

után *kijelölendő* körzetben fekvő, a határsárvan és e körzetekben azonban *mindennemű* — tehát nemesak mezőgazdasági, hanem ház, gyár-, ipar-, fürdőtelep stb. is — ingatlan tekintetében,

tárgyilag: csak a fennebb felsorolt s csupán *élők közti*³ (hálaletesi átszállás esetén tehát nem) jogügyletekkel kapcsolatban, *időbelileg*: nemesak háború idején vagy az országot közvetlenül fenyegető veszély esetében (T. 81. §.), hanem a 106. §. ut. bek. szerint *béke idején is*. —

A *határsávot* a 10640/1939. M. E. sz. r.⁴ állapítja meg akként, hogy ilyenül az ország határa és a rendeletben felsorolt határmenti községeknek az ország belseje felé eső, egymással összefüggő határvonalak közti területet jelöli meg; a mellékletben 1. alatt alfabetaikus sorrendben felsorolva a határsávba eső egyes községeket, 2. alatt megjelölve Debrecen városnak a határsávba eső területét;

a határsávon innen, tehát az ország belső területén fekvő azoknak a körzeteknek T. korlátain belül való kijelölése, melyekben fekvő ingatlanok forgalma a T. szerint honvédelmi szempontból szintén ugyanily korlátozás alá esik, e sorok irásakor tudtommal még nem történt meg.⁵ —

A fennebb tárgyalt *anyagi jogi rendelkezés érvényesülésének biztosítását* célozza az idevonatkozó másik, a 10650/1939. M. E. sz. r., melynek 2. §-a szerint

³ Hogy csak inter vivos ügyletek esnek ide, ez következtethető az átruházás fogalmából. — Ugyanez az álláspontja Szentgyörgyi—Zöldy—Bacsó—Szabóky id. művének. (262., 263. o.). Melynek azon nézetét azonban, hogy „az öröklés útján való szerzés — végintézkedés esetében is — *eredeti*, tehát nem átruházáson alapuló“, nem osztom; az öröklési címen szerzés ugyanis nem *acquisitio originaria* (L. már Raffay: A magyar magán-jog kézikönyve, I. 112. o.). —

Minden kétséget eloszlat azonban az idézett m.-vel azonos, fennebbi álláspontom tekintetében a 10650/1939. M. E. sz. r., mely 2. §-ában már kifejezetten „élők közötti jogügyletek“-ről szól.

⁴ Ez a r. nem azonos a T. 229. §-a alapján kibocsátott, szintén határsávot megállapító rendelettel; ez u. i. általános, amaz speciális jellegű. Magábanvéve az, hogy valamely község a 229. §. alapján kiadott r. szerint határsávba esik, nem involválja a 106. §. alkalmazását, ehhez ilyen *külön* r. kell, mint a 10640/1939. M. E. sz. r. V. ö. Szentgyörgyi—Zöldy—Bacsó—Szabóky id. m. 263. o.

⁵ Nagyon kívánatos lenne, hogy e hozandó rendeletben intézkedés tétetnék az e körzetekben fekvő ingatlanoknak a telekkönyvben leendő oly irányú megjelölése iránt, mely szerint ezek a honvédelmi törvény korlátozó rendelkezései alá esnek; éppen elég teher s korlát van u. i. már eddig is, melyek tkvi bejegyzés nélkül is terhelik az ingatlanokat.

élők közli jogügylet alapján a szóban levő területeken (határsáv és — majd — belső területen: honvédelmi szempontból korlátozott forgalmú körzet) fekvő bármely (ismét hangsúlyozom: belsőség is) ingatlanra vonatkozó tulajdonjognak, szolgálomnak (akár telki, akár személyes p. o. haszonélvezet), bérleti vagy haszonbérleti jognak, építményi jognak, vagy ilyen átruházásának tkvi bejegyzése csak akkor rendelhető el, ha a kérvényhez csatoltatott vagy az illetékes hadtestparancsnok hozzájárulása, vagy az arról szóló tanúsítvány, hogy a hozzájárulás iránti kérelem tárgyában az illetékes katonai hatóság⁶ a T. 106. §. 1. bek.-ben megállapított határidő alatt nem határozott.⁷

E határidő: általában — a T. szerint az iratoknak, a 10650/1939. M. E. sz. r. 10., 11. §§-ai szerint a kérvénynek, illetve megkeresésnek a hadtestparancsnokhoz való érkezésétől számított 30 nap; ha azonban a jogügylet érvényességéhez a fennálló jogszabályok szerint más hatóság (pl. gazdasági albizottság) hozzájárulása is szükséges, végrehajtási árverés vagy ilyen hatállyal bíró eladás esetén pedig mindig (tehát akkor is, ha a szándékolt vételhez más hatóság hozzájárulása nem kell) — 15 nap. —

Különös szabályok a szóbanlévő ingatlanok tekintetében:

az árverésen való vételt illetően (r. 3. §.) lehetőleg előzetesen beszerzendő és az árverésen igazolandó a hozzájárulás, mire a jogkövetkezményekre utalással az árverési hirdetményben fel kell hívni az árverelni szándékozókát; különben a tkvi hatóság teszi át az árverési jzkv másolatát döntés végett a katonai hatósághoz, mely ez esetben haladéktalanul, de legkésőbb 15. nap alatt (T. 106. §.) határoz; ha a hozzájárulást megadja, vagy az iratok beérkezésétől számított 15+2 nap alatt — bár nem jogerős — megtagadó határozata a tkvi hatósághoz meg nem érkezik, az árverés e szempontból jogerős; ha az árverési vételhez nem járul

⁶ A r.-ben egyszer „illetékes katonai parancsnok“, majd „katonai hatóság“, majd „hadtestparancsnok“, minden kivehető rendszer nélkül.

Van azonban ennél nagyobb hiba is a 10650/1939. M. E. sz. r.-ben, mikor a 2. §. 2. bek.-ben haszonbérleti szerződésnek tkvi feljegyzéséről szól, holott a haszonbérleti jog tudvalevően bekebelezendő (tkvi rdt. 63. §.).

⁷ A hozzájárulás tárgyában csak kétféle — nem indokolandó — határozat hozható: megadó vagy megtagadó; közbeeső határozat pl. függőben tartás nem. Ha a határidő alatt kifejezett megtagadó határozattal a hadtestparancsnok nem hoz, a hozzájárulás megadottnak tekintendő.

hozzá,⁸ az árverés hatályát vesztí s annak költségei az árverési vevő bánatpénzéből fedezendő;

tulajdonjognak tényleges birtoklás alapján való bejegyzését illetően (r. 4. §.)

általános eljárás esetén a helyszíni eljárásban a hadtestparancsnok kiküldöttje is részt vesz s a hadtestparancsnok nevében az határoz a hozzájárulás tárgyában,

egyes ingatlanokra vonatkozó eljárás esetén ily kiküldött az eljárásban nem vesz részt, hanem az eljárásról felvett jegyzőkönyv átteendő a hadtestparancsnokhoz;

úgy az általános, mint pedig az egyes ingatlanokra vonatkozó ily eljárás esetén azonban tényleges birtokos javára a tulajdonjog bekebelezendő, ha a hozzájárulás megtagadásának keltétől számított hat hónap alatt az ingatlan kisajátítása nem rendeltetett el;⁹

haszonbérleti s bérleti szerződést illetően (r. 5.—7. §§.),

ha a szóbanlévő területen fekvő mezőgazdasági ingatlanra vonatkozó haszonbérleti szerződés a fennálló jogszabályok szerint¹⁰ a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságának bejelentendő¹¹ s a katonai hatóság előzetes hozzájárulása nem igazol-

⁸ A megtagadó határozat ellen 8 nap alatt felebbezésnek van helye a honvédelmi miniszterhez; ezt e §-ban külön kimondani felesleges, mert a 12. §. általánosságban amúgy is megengedi a felebbezést a hadtestparancsnok határozatai ellen a honvédelmi miniszterhez; igaz, hogy viszont ez általános rendelkezésben nincs kimondva a rövidített 8 napos felebbezési határidő.

A hadtestparancsnok, ha megtagadó (a megadó határozat nyomban jogerős lesz) határozatot hoz s az nem jogerős (már pedig rendszerint nem lesz az, hisz nyitva áll a 8 napos felebbezési határidő), ezt a tkvi hatóságnak megküldött határozatán feltünteti; a netaláni felebbezést haladéktalanul felterjeszti, a honvédelmi miniszter (miben azonban határidőhöz kötve nincs), határozatát a hadtestparancsnok küldi meg a tkvi hatóságnak.

⁹ Annak a szempontnak, mit a tényleges birtokos bejegyzése szolgál, alárendeltetik a honvédelmi szempont, ez amatt csak kisajátítás árán győzheti le.

¹⁰ 1920:XXXVI. t.-c. (földreform-törv.) 49. §., 1924:VII. (földreform-novella) 21. §., 1928:XLI. t.-c. 7. §-a.

¹¹ Csupán megjegyzem, hogy a r. a „bemutató“ kifejezést használja, a földreform törvénynek megfelelő kifejezés a „bejelentés“.

tatik, a gazdasági albizottság a hozzájárulás tárgyában való döntés végett tudomásulvétel előtt¹² átteszi azt a hadtestparancsnokhoz,

ha a haszonbérleti szerződés tárgya *mezőgazdasági ingatlan*, de az a fennálló jogszabályok szerint (1920:XXXVI. t.-c. 49. §. 2. bek.) *bejelentési kötelezettség alá nem esik*,¹³ azt a haszonbérlet lakhelye, (tehát nem az ingatlan fekvése szerint) illetékes községi előjárásnak kell bejelenteni, mely szóbeli szerződés esetén arról a r. 10. §-ában előírt adatokat is feltüntető jegyzőkönyvet vesz fel és a szerződést, illetve jegyzőkönyvet továbbítja a hadtestparancsnokhoz: ily szerződések körében azonban esik a bejelentési kötelezettség (s a katonai hozzájárulás szükségé is), ha a haszonbérletnek ugyanabban, vagy az azzal közvetlenül szomszédos községben, hol a haszonbérlet venni kívánt ingatlan fekszik, már ingatlan van;

ha a haszonbérlet tárgya *nem mezőgazdasági ingatlan* (pl. bérház), vagy — bányajogosítvány kivételével (melyről a 8. §. szól) — ingatlanhoz fűződő valamely jog (így pl. vadászati vagy halászati jog), a szerződés ugyancsak a haszonbérlet rendes lakhelye szerint illetékes községi előjárásnál jelentendő minden esetben be s az továbbítja azt haladéktalanul az illetékes hadtestparancsnokhoz;

ha a haszonbérleti szerződést az 1920:XXXVI. t.-c. 49. §. ut. bek. alapján az állam, illetve az veszi át, ki a földművelésügyi miniszter (1928:XLI. t.-c. 7. §.) hozzájárulásával az állam helyébe lép, továbbá ha azt sem az 1920:XXXVI. t.-c. 49. §. 2. bek. értelmében a gazdasági albizottságnál, sem pedig a r. 6. §. 1. bek. értelmében (l. előbb) a községi előjárásnál bejelenteni nem

¹² Ha megtagadja a tudomásulvételt s e megtagadó határozat jogerőre emelkedik (lásd fennebb 12 j. a. felhívott törvényhelyek), nem kell a szerződést áttenni a kat. hatósághoz: az áttétel (melynek azonban 30 napon belül kell megtörténnie, mert ha ez alatt az idő alatt a tudomásulvétel meg nem tagadatik, az ügylet tudomásul vettnek tekintendő, — 1920:XXXVI. t.-c. 49. §. 3. bek.) bizonyos tekintetben praejudicial a hozandó gazdasági albizottsági határozatnak.

¹³ Ezek az esetek, ha oly körülmények forognak fenn, melyek miatt eladás esetén az elővásárlási jog nem gyakorolható (1920:XXXVI. t.-c. 49. §. 2. bek.).

kell, — a katonai hatóság hozzájárulása nem szükséges,¹⁴ illetve a bekebelezés¹⁵ ily hozzájárulás nélkül foganatosítható (r. 2. §. 2. bek.);

a *bérleti szerződések*et illetően a nem mezőgazdasági ingatlan haszonbérleti szerződésére vonatkozó fennebbi szabályok megfelelően alkalmazandók, de *lakásbérleti szerződésekhez hozzájárulás nem kell*;

bányaművelési jogosítványok, rendkívüli felhasználás engedélyezését s ily jogok élők közti átruházását illetően (r. 8. és 9. §§.)

az eljáró hatóság, illetve a földművelésügyi miniszter megkeresésére, illetve közvetlenül előterjesztett kérelemre határoz az illetékes hadtestparancsnok.

* * *

Ezek előrebocsátása után a *leggyakoribb jogügyleteket*¹⁶ (adásvétel, ajándékozás stb.) illetően főleg *gyakorlati szempontból* helyénvalónak tartom még a következőket elmondani:

ha az *adásvételi, ajándékozási stb. szerződés a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságának jóváhagyását igényli, a tulajdonjog bekebelezése iránti kérvényt* a hiteles kiadvánnyal s esetenként annyi másolattal felszerelve, amennyi azelőtt is szükséges volt,¹⁷ abból a rendkívül fontos szempontból,¹⁸ hogy a rangsor az eziránt előterjesztendő kérelemhez képest nyomban feljegyzetessék, *legcélszerűbb a telekkönyvi hatóságnál benyújtani*; a tkvi

¹⁴ Tudatosan stilizálom így, mert a r. szövegezése e vonatkozásban igen különös: az 1920:XXXVI. t.-c. 49. §. utolsó bekezdése alapján az állam vagy az. kit a földművelésügyi miniszter kijelöl, átveszi a haszonbérletet: a katonai hatóság a r. szövege szerint a földművelésügyi minisztert (vagy éppen államot?) desavualva az esetben is megtagadhatja a hozzájárulást s illetve, miután a katonai hatóság megtagadása nem gátolja az átvételt (r. 5. §. ut. mondat), az átvétellel viszont a földművelésügyi miniszter desavualva a katonai hatóságot.

¹⁵ S nem — mint ezt már fennebb érintettem — ahogyan a rendelet mondja: *feljegyzés*.

¹⁶ Ami a haszonbérlet s többiekre vonatkozó részletes eljárásokat illeti, ezekről az elmondottak után már nem sok mondanivalóm lenne.

¹⁷ Tkvi irattár részére szolgáló másolat, földbirtokpolitikai célokra szükséges két egyszerű másolat (60.000/1921. F. M. sz. r. 16. §. 1. bek.) s az alább elmondandó folyamatoképpen: illetékkiszabási célra szolgáló másolat.

Megjegyzem, hogy a kiadvány benutattatván, a katonai hatóság részére külön másolat nem kell; a kiadvány „rendelkezésre áll” s ez elég (r. 11. §. 1. bek.).

¹⁸ Enélkül a különféle jóváhagyások megtörténtének hosszú ideje alatt az ingatlan telekkönyvi állapota alaposan megváltozhatik.

hatóság a rangsort feljegyezteti¹⁹ s az iratokat úgymint azelőtt tette — átteszi a gazdasági albizottsághoz; ha az ügyletet az tudomásul nem veszi s a határozat jogerőre emelkedik²⁰ az ügylet semmis; ha a tudomásulvétel megtagadásának esete nem forog fenn, nézetem szerint²¹ tudomásul vétel után — szerző fél államhűség szempontjából való megbízhatóságára vonatkozó s rendelkezésére álló²² adatok közlése mellett — a szerződést átteszi a hadtestparancsnokhoz; ez döntését 15+2 nap alatt a gazdasági albizottsággal közli s erről vagy arról, hogy a hozzájárulás megadottnak tekintendő a feleket ez értesíti:

*ha e szerződés gazdasági albizottsági jóváhagyást nem igényel*²³ (pl. városi ház a szerződés tárgya), a rangsor-feljegyezhetes fontos szempontjából helyes s nézetem szerint a r. által megengedett²⁴ eljárás az, hogy ez esetben is a tkvi kérvény az imént megjelölt mellékletekkel felszerelve a tkvi hatóságnál nyújtassék be; ez a rangsort feljegyezteti s továbbítja²⁵ az iratokat a hadtestparancsnokhoz;

¹⁹ 660.000/1921. F. M. sz. r. 16. §. (I. Közl. 1921. 6. sz.)

²⁰ Ami lehetséges elővásárlási jog gyakorlása nélkül is az 1928:NLI. t.-c. 6. §. 2. bek.-nek az 1932:V. t.-c. 1. §. által hatályában fenntartott rendelkezése alapján.

²¹ A különféle (gazd. albiz. stb. s katonai) jóváhagyások sorrendjét illetően a r. 5. §-ában csak a haszonbérlettel kapcsolatban s ott is csak a gazd. alb. s kat. hat. közti viszonylatban szól, egyébként azonban nem; nézetem szerint az általam itt leírt eljárás a logikus, mert: ha a gazd. alb. nem veszi tudomásul az ügyletet, mire való azzal a kat. hatóságot foglalkoztatni, ámde, ha a gazd. alb. már annyira foglalkozott az ügyvel, hogy nincs-e megtagadásnak helye, meghozhatja mindjárt a tudomásulvételt kimondó határozatot is.

²² Ha t. i. rendelkezésre állanak ily adatok; ily adatok beszerzésére vonatkozó köteleltségről u. i. nincs szó.

²³ Hogy ez a körülményes és hosszadalmas eljárás mily bémítólág hat a szóbanlévő ingatlanok forgalmát, talán mondanom sem kell.

²⁴ Megengedett ez az eljárási mód, mert a r. 10. §-a szerint a hozzájárulási kérelem a hadtestparancsnoknál közvetlenül csupán előterjeszhető s főleg, mert: a hatósági áttétel esetében való eljárásról szóló 11. §. 2. bek.-ében 30 napi határidőről is szól, ez a határidő pedig — mint láttuk — csak akkor foghat helyt, ha a „jogügylet érvényességéhez a fennálló jogszabályok szerint más hatóság jóváhagyása nem szükséges“ (T. 106. §.), az a hatóság tehát, melytől való áttétel esetén a határidő 30 nap, csak a tkvi hatóság lehet, vagyis: ezek szerint a tkvi hatóság közvetlenül áttetheti, sőt áttenni köteles a szerződést a hadtestparancsnokhoz.

²⁵ Az államhűség szempontjából való megbízhatóságra vonatkozó adatok — azt hiszem — aligha fognak a telekkönyvi hatóságnak rendelkezésére állani“.

ha a jogügylet — a katonai hatósági hozzájáruláson kívül — más (p. o. gyámhatósági) jóváhagyást (tudomásulvételt, beleegyezést, hozzájárulást) is vagy csak ilyet igényel, — a gyámhatósági jóváhagyás előzetesen eszközendő ki,²⁶ azután a fennebb vázolt út, tkvi hatóság, onnan — ha erre szükség van — a gazdasági albizottságon át, egyébként közvetlenül a hadtestparancsnok. —

A hagyatéki eljárás során készült külön jegyzőkönyv esetében (Öe. 60., 67., 70. §§.), valamint az esetben, ha hagyatéki ingatlan a hagyatéki bíróság beleegyezésével közvetlenül a szerző nevére irandó át (Öe. 94. §.) nézetem szerint:

az eljárás úgy folytatandó le, mint eddig; a külön jegyzőkönyvet, illetve elidegenítő szerződést azután a hagyatéki bíróság s nem az ez által megkeresett tkvi hatóság teszi át a hadtestparancsnokhoz (ha utóbbi tenné át: a tkvi hatósághoz jogerős átadó végzés érkezvén, a hadtestparancsnok esetleges megtagadó határozata a jogerős átadó végzés hatályon kívül helyezését jelentené); ha azután a hadtestparancsnok megtagadó határozatot hoz, ennek folytán újabb tárgyalás rendelendő el. —

Előterjeszhető (r. 10. §.) azonban — s pedig bármelyik szerződő fél által — nemcsak adásvétel, ajándékozás, stb., hanem minden hozzájárulást igénylő ügylet tekintetében a hozzájárulás iránti kérelem közvetlenül is a hadtestparancsnoknál. Az erre irányuló kérvényben²⁷ elő kell adni²⁸ (r. 10. §.) a jogot szerezni

²⁶ Arra, hogy a gyámhatóság köteles lenne az iratokat a hadtestparancsnokhoz továbbítani, csak a 11. §. 2. bek.-e 15 napos határidejéből lehet következtetést vonni; ha átteszi, köteles a szerző államhűség szempontjából való megbízhatóságára vonatkozó adatokat — ha ugyan ilyenek rendelkezésre állanak — szintén közölni. —

Illetékkiszabás végetti bemutatást azonban, — amint erre mindjárt rátérek — a gyámhatóság (még egy hatósági hozzájárulás — a katonai — hátrálévén), ez esetben nem teljesít.

²⁷ Felmerül a kérdés: a közvetlenül a hadtestparancsnoknál beadott kérvény és, ha másolat csatoltatik, ennek hitelesítése bélyegmentes-e. Nézetem szerint: nem. A r. 12. §-a szerint u. i. a katonai hatóság eljárására általában a közigazgatási eljárásra vonatkozó jogszabályok irányadók, a T. 227. §-a pedig taxatíve felsorolja a T. alapján keletkezett azokat az iratokat, melyek illetékmentesek, ezek közé azonban a szóbanlévő kérvény s mellékletei nem vonhatók, miután ez „honvédelmi szolgáltatás“-nak (melyért a T. 85. §-a szerint kártérítés is jár) nem tekinthető.

Ezért a forgalmi korlátozásért a T. 85. §-a szerint kártérítés nem jár, mit a r. 13. §-a — feleslegesen — külön is kimond.

²⁸ Csupán elő kell adni, tehát a vonatkozó okmányok igazolásul nem melléklendők.

kivánó fél (vevő, bérlő, engedélyes, stb.) nevét,²⁹ állampolgárságát, foglalkozását, vallását, rendes lakóhelyét azt, hogy e jogszerzése szempontjából nem esik e az 1939. IV. t.-c. (az ú. n. zsidótörvény) hatálya alá³⁰ és bemutatandó a szerződés eredeti példánya, vagy hitelesített másolata. —

Az illetékkiszabás végetti bejelentés kötelezettségére ráterve:

nézetem szerint — az ajándékozási s visszerthes vagyonaát ruházási szerződésekre nézve az 1920:XXXIV. t.-c. 40. §. 1. bek. 1. p., egyéb jogügyletekre nézve pedig a bg. s ill. j. 123. §. 1. bek. b) p. akként rendelkező, hogy azokat az ügyleteket, melyek hatósági jóváhagyáshoz, vagy *hozzájáráshoz* vannak kötve, az eljáró, illetve a jóváhagyó hatóság köteles bejelenteni, és logikus lévén, hogy az illetékkiszabás végetti bejelentést ha több jóváhagyás (hozzájárást) szükséges, az a hatóság eszközli, mely a jogérvényességhez szükséges jóváhagyást (hozzájárást) utolsónak adja meg, miután az elmondottak szerint a szintén érvényességi kelléket jelentő katonai hatósági hozzájárulást a katonai hatóság, vagy sok esetben utóljára a katonai hatóság adja meg, az köteles az illetékkiszabás végetti bejelentést, — az e célra melléklendő hitelesített másolat kapesán eszközölni.

* * *

Befejezésül még egy észrevételt kívánok tenni.

Gyors egymásutánban ismételt kellett megjelent jogszabályokhoz kritikai megjegyzéseket fűznöm.

Már pedig az ügy szempontjából, de minden egyéb szempontból is helyesebb lenne, ha ily kritikai megjegyzések nem a jogszabály megjelenése után, hanem azt megelőzőleg s nem az én szerény személyem részéről, hanem az arra — súlyuknál, jogi tu-

²⁹ A „név“ előadása ugyan felesleges, az benne van a szerződésben s más nem lehet, mint, amelyet a szerződés a szerző nevéként feltüntet.

Egy kicsit mintha emlékeztetne ez a régi k. u. k. hadseregben rendszeresítve volt Feldstecher (tábori nagyító) paragrafusokba szedett használati utasítását képező Dienstbuch 1. §-ára, mely így szól: Vor dem Gebrauch is der Feldstecher aus dem Etui herauszunehmen.

³⁰ L. e tárgyban irt cikkemet a Közlöny okt. számában. —

Ezek szerint bizony itt is s majd a tkvi hatóságnál is (tehát kétszer) kell a szerzőnek nyilatkoznia, hogy ingatlanyszerzési képességét az ú. n. zsidótörvény nem korlátozza.

dásuknál, eredménydús munkásságuknál fogva sokkal hivatottabbak: karunk hivatalos reprezentánsai részéről hangzanának el.

Azelőtt az volt a helyes gyakorlat, hogy még ezeknél kisebb jelentőségű jogszabályok tervezetei tekintetében is különféle factorok, köztünk karunk képvisellete is meghallgattattak.

Hogy ez újabban nem történik meg, annak oka előttem ismeretlen; az idő rövidege aligha ok, hiszen mind az 1939:IV., mind pedig az 1939:II. t.-c. életbelépésétől a rendeletek megjelenéséig hosszabb idő telt el; karunk hivatalos reprezentánsai pedig az említett körülményeknél fogva az imponderabilia közé nem számíthatók.

Jó megszívlelni Széchenyinek — itt lágyabb hangnemre áttett igéit (Hitel: Előszó): Nincs olyan, aki még ne tanulhatna valamit s nincs olyan, akitől ne lehetne tanulni valamit.

A községjegyzői magánmunkálatok szabályozása Szlovákiában.

Irtá: *Salomon Xavér Ferenc dr.* volt községjz, pozsonyi ügyvéd.

Ennek a közlőnynek 1938. évi decemberi számában a lap szerkesztése behatóan foglalkozott a felvidéki községjegyzői magánmunkálatok ügyével és ezzel kapcsolatban engem, mint az azóta visszatért Somorján működött magyar nemzetiségű volt községjzöt is megtisztelt azzal, hogy véleményemet közölni szíves volt a cikk keretében. Legyen szabad azért — ismétlés elkerülése végett — a mostani ismertetés bevezetője gyanánt utalni az ott elmondottakra, mert az ott megadott helyzetkép nem változott, a premissák és konzekvenciák ugyanazok maradtak, pusztán egy nagyfotosságú és horderőjében döntő jelentőségű eseményt kell hozzávenni, hogy időközben, 1939. március 14-én megalakult az önálló Szlovák Állam, melyet a magyar királyi kormány is elismert.

Az új államban elsősorban a jogfolytonosságnak szolgál az a rendelkezés, hogy mindjárt az I. törvény 3. §-ban kimondatott, hogy „az összes eddigi törvények, rendeletek, intézkedések, érvényben maradnak azok kivételével, amelyek a Szlovák Állam önállóságának szellemével ellentétesek“. Az alkotmánytörvény (185/1939. szám) bevezető szavai szerint „a szlovák állam a természetes jog szerint összesíti a nemzet összes erkölcsi és gazdasági erőit — keresztény és nemzeti társadalommá, hogy abban megbékítse a szociális ellentéteket és az összes rendi és érdekcsoportok kölcsönösen kereszteződő érdekeit, mint a szociális igazság végrehajtója, és az általános jó öre egybehangzó egységben, erkölcsi és

politikai fejlődéssel elérje a társadalom és az egyén javának legfelső fokát". Minthogy ugyancsak az alkotmány törvény 87. §-a biztosítja a munkavédelmet és tiltja a szociálisan gyenge polgárok kiszákmányolását és a bér magasságát a munkateljesítménnyel arányosnak rendeli, tekintettel a családi viszonyokra, természetesnek kell találnunk, hogy a falusi nép, a lakosság szociálisan gyengébb részének védelmét célozza a községjegyzői magánmunkálatoknak mostani szabályozása és a munkakörnek, valamint a díjaknak utólagos megállapítása.

A magánmunkálatoknak eltiltását az adott körülmények mellett nem lehetett kimondani, bárha az ügyeknek egyik alapos ismerője és mozgatója csakis a tekintély kormányrendszertől várta a javulást. A fenti alapvető szempontok mellett persze a napi politikai és személyi érdekek is kellő méltatást találtak és mindezen erők együttes eredménye gyanánt adatott ki a 271/1939. számú rendelet 1939. október 24-ről „a községi és körzeti jegyzők magánmunkálatának szabályozásáról”, amely 1939. november 30-án lépett életbe. A rendelet a csehszlovák kormány 211/1920. sz. rendeletében foglalt meghatalmazásra hivatkozik. Ennek 13. §-a kimondta, hogy „rendelettel lesz megállapítva, mennyiben végezhetik a jegyzők egyes polgárok kérelmére a jogi tanácsadási cselekményeket”. A rendelet ime megjelenti és dekretálja, hogy a jegyzők jogosultak magánmunkálatokat végezni, amennyiben ezek végzése folytán nincsenek gátolva saját hivatalos kötelességeik teljesítésében. Magánmunkálatok alatt érteni kell azon munkákat, amelyeket a jegyző nem köteles hivatalból végezni a felek részére. (1. §.) Igen fontos a 2. §. megállapítása, hogy nem szabad végezni olyan magánmunkálatokat, amelyek kizárólag más személyek részére vannak fenntartva, — ha ezek végzése ellentétben volna az ő hivatali kötelességeikkel, — ha peres vagy végrehajtási ügyben a bírósághoz való beadványról, avagy bírói határozatok elleni jogorvoslatról, avagy örökösödési egyezség, vagy örökösödési bizonyítvány kiállításáról, avagy örökösödési megnevezés kiállításáról van szó!

Magánmunkálatokat a jegyző csak azon személyek részére végezhet, akik a kerületében laknak, avagy, akiknek ott ingatlan vagyonuk van. A szomszédos jegyzők végezhetik azon munkákat, amelyeket az új 190/1939. számú rendelet most utalt a községjegyzői hatáskörbe, mint újabb hivatali teendőket (pl. vendéglői zárórák meghosszabbítása, ú. n. ártatlansági bizonyítvány kiállítása, kisebb végrehajtások és árverések. adómentességi okmányok kiállítása, alkalmi kimérési engedély megadása, halászigazolványok, stb. kiállítása), ha azonban van másodjegyző, akkor ezt illeti az ilyen magánmunkálat; — mindezen munkálatok csak személyesen és csak a saját közigazgatási és bírói járásban végezhetők. (3. §.) A hivatalba beosztott alkalmazottak csak a hivatalos órák után végezhetik munkájukat ilyen ügyben, arányos munkadíjért. A munkálatokat lelkiismeretesen, lehetőleg sürgősen kell elvégezni. A hibákat a jegyző köteles kiigazítani és az okozott kárért felel. Ezért az állam nem felel. Peres esetben a felek a járási hivatalhoz fordulhatnak, amely megkísérel az ügyet egyezségeleg elintézni. Ha ez nem sikerül, bírói útra lesznek utasítva. A magánmunkálatokat elkülönítve kell kezelni, az átvett munkálatokról perforált jegyzéket kell vezetni és a félnek igazolni a vett megbízást és a díjakat is, ha csak lehetséges előzetesen írásban kell közölni. A belügyminiszter ezen rendelet durva megsértésének eseteiben a zsupáni

bivatal javaslatára meghallgatásuk után a magánmunkálatokat egészben vagy részben, ideiglenesen vagy tartósan megtilthatja és egyidejűleg a teendők ellátásával más jegyzőt is megbízhat.

Minden beadványra rá kell vezetni a naplószámot és hogy mint magánmunkálatot kiállította X. Y. jegyző. Az iratokat nem szabad ellátni hivatalos pecséttel.

Előlegét a jegyző nem kérhet, csak kiadásaira és bélyegre. Szegény személyek részére díjmentesen köteles átvenni és elvégezni a magánmunkálatot, kivéve azon okiratokat, amelyek jogszerző cselekményekre vonatkoznak. A tarifánál többet kívánni nem szabad és a munkadíjat csak a munka elvégzése után szabad érvényesíteni. A tarifát kötelesek a hivatalos helyiségben kifüggeszteni és a munkaátvételt tanúsító elismervény hátulsó lapján is közölni.

Nagyon fontos az a rendelkezés, hogy a rendelet megsértése esetén a köztisztviselőkre előírt szolgálati pragmatika értelmében lesz fegyelmileg megbüntetve a községjegyző, amely szigorú összeférhetlenségi és büntetési szabályokat állapít meg.

Ami a tarifa nagyságát illeti, ez átlagosan 30%-kal alacsonyabb a községjegyzői tarifánál, ezenkívül maximálva is van: kétoldalú ügyleteknél 1000 koronában, egyoldalúaknál (végrendeleteknél) 500 koronában, a kérvényeknél 30 koronában. Egy 4000 koronás adásvételi szerződés díja 30 korona, ezenfelül minden 1000 korona után 5 korona, mint a községjegyzőknél, — egy 4000 koronás végrendelet 21 korona és 10.000 koronásé 30 korona, ezenfelül minden 1000 koronánál 5 korona (községjegyzőnél csak 2.50 koronával több), de mint említettem, maximálva van a díj nagysága. Maga az érték nincsen maximálva, vagyis a községjegyző mindentéle értékkel foglalkozhatik. Ahol érték megadva nincsen, és más adatokból sem lehet azt megállapítani, akkor oldalankint 6 korona jár, de az első oldal 12 koronával számítható. A másolatok elkészítéséért oldalankint 20 sorig 2.50 korona, ha azonban rubrikázva van vagy sok a szám, akkor 6 korona jár (községjegyzőknek 3 korona). A be nem végzett munkáért 1/4 díj jár. A tárgyak értékét a községjegyzői díjakról szóló szabályzat szerint kell megállapítani.

Természetesen ezen főbb pontokon kívül szabályoz a rendelet egyéb eseteket is. Nyugták, törlési engedélyek, elsőbbségi engedélyekért az egyoldalú okirat felé díja jár. Szól azután a magánlevél írásról, cseléd-szerződésről, meghatalmazásokról, atyai beleegyező nyilatkozatok díjáról stb., amelyek a községjegyzőség és ügyvédség szempontjából irrelevánsak, de a kis ember sorsára fontos jelentőséggel bírhatnak.

Mindezekből kitetszőleg a mostani tekintély kormányrendszer nagyjában megtartotta a régi magyar előírásokat, egyeseket precízebben szövegezett meg, kifejezetten eltiltotta a hagyatéki ügyekben való kontárkodást, sőt megtiltotta a bírói végzések elleni felfolyamodást is, (ami főleg a hagyatéki díjak tekintetében igen nagy jelentőséggel bírt volna már előbb is, amikor a községjegyzői karnak még más nemzetiségű tagjai is voltak.). Fenntartotta továbbra is a „jegyző” elnevezést és így további összetévesztésre fog okot adni. Kérelmet a másodjegyző és szomszédjegyző magánmunkálati lehetőségeit, amely sok félreértésnek lesz okozója. Viszont a kártérítési felelősség kidomborításával és a fegyelmi pragmatika

érvényesítésével a lehető legmagasabb biztosítékot nyújtja a kisebb jogkereső közönségnek. De miként azelőtt is voltak, akik a rendeletet betartották és az ügyeket simán tudták lebonyolítani, most is lesznek olyanok, akik a rendelet hézagait ki fogják ismerni. Itt is áll a tétel, hogy a legjobb törvény is csak akkor jó, ha azt be is tartják — önként, nem pedig a fegyelmetől való félelemben.

A rendelettel újhól biztosított széles jogkör ugyan kompromisszumot jelent a közjegyzők részére, de a községi jegyző kvalifikáció eddigi magatartása mellett a magasabb jogi képzettségű ügyvédi és közjegyzői kar eddigi küzdelmeinek nagymérvű sikertelenségét, amiben nagy szerepe van a rendi szervezeti elgondolásnak és ez az egyes karoknak az új állami életben elfoglalt különböző súlyával is arányban áll.

Közérdeknek annyiban szolgált, hogy egy jó időre lezárta a több mint 30 éves küzdelmet, legalább addig, míg az új helyzet és az általános fejlődés és haladás szükségtelessé teszi a falú népének ilyen támogatását. A közérdeknek, ha magánmunkálati jogosítványt általánosságban fenntartandónak találta, jobban felelt volna meg, hogyha a magánmunkálatokért szedendő díjat, mint közigazgatási illetéket az államkincstár részére biztosította volna, és ezen az úton az állam bevételi eszközeit fokozta volna.

A közjegyzői szervezetek tisztelgése az új igazságügyminiszternél.

Radocsay Lászlónak igazságügyminiszterré történt kinevezését a magyar közjegyzői kar is nagy rokonszenvvel fogadta. A meleg rokonszenv megnyilatkozott azokban a beszédekben is, amelyek a különböző közjegyzői szervezetek képviselői részéről az új igazságügyminiszternél való tisztelgő bemutatkozások alkalmával elhangzottak. December hó 12-én délben mindenekelőtt a budapesti kir. közjegyzői kamara és a Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének együttes küldöttségét fogadta *Radocsay* László dr. igazságügyminiszter a minisztérium elsőemeleti fogadótermében. A küldöttséget, amelynek soraiban budapesti és vidéki közjegyzők nagy számban vettek részt, *Lázár* Ferenc dr. kamarai elnök, felsőházi tag és *Hanny* Tódor dr. az országos egylet elnöke, a kar felsőházi képviselője vezették. A minisztert az együttes küldöttség nevében *Lázár* Ferenc dr. az alábbi beszéddel üdvözölte:

„Méltóztassék megengedni, hogy a Budapesti Kir. Közjegyzői Kamara és a Kir. Közjegyzők Országos Egylete nevében az igazságügyminiszteri székben Excellenciádat igaz örömmel és nagy megnyugvással üdvözölhessem.

A kir. közjegyzői kar, mint említettem nagy megnyugvás-

sal értesült arról, hogy Nagyméltóságod személyében az igazságügyminiszteri székbe olyan férfi emeltetett, aki jogász, hitelszervezeti, majd jeles közigazgatási vezetői pozícióban minden helyen nagy kötelességtudással, a felelősség viselésének tudatával, teljes lekiismeretességgel, tiszta judiciummal, sohasem csupán a pártpolitika gyakran egyoldalú céljait, hanem mindig a nemzeti közösség magasabbrendű szempontjait véve irányadóul; — töltötte be hivatását. Nekünk s intézményünknek ilyen nyugodt ítéletű, higgadt, komoly, igazságos, tárgyilagosan jóindulatú férfiú állott mindig elképzelésünkben, amidőn az igazságügyi miniszter széke felé tekintettünk, akihez nemcsak eljutnak, de meghallgatásra is találnak és pedig türelmes meghallgatásra, — kéréseink, — panaszaink.

Kegyelmes Uram, ennek a karnak ugyanis közérdekű kérései és újabban panaszai is vannak.

Kérésünk, amiben panaszunk is rejlik, hogy a kir. közjegyzőség nem foglalja el a perenkívüli jogszolgáltatás terén azt a helyet, nem kapja meg azt a szerepet, amit a törvényhozó az intézmény megalkotásakor neki szánt és ígért. — Holott úgy az 1886:VII. t.-c. megalkotásakor a törvényhozás, mint pedig a legutóbbi 10. esztendőben is számos költségvetési vitában az igazságügyminiszterek és előadók egész sora a parlament helyeslése mellett, s ugyancsak az akkori igazságügyi miniszterünk az intézménynek 50 éves jubileumán, amit megjelenésével államfőnk is megtisztelt, — tehát a Kormányzó Úr magas jelenlétében hivatalos minőségében is elismerte és kijelentette, hogy a kir. közjegyzői intézmény és kar mindig beváltotta mindazt a várakozást, amit ahhoz megalkotásakor a törvényhozás fűzött, — s mégis a közjegyzői intézmény megígért és szükségszerű kifejlesztése nem következett be.

Ma pedig amidőn a korszellem a jogszolgáltatás helyes útját semmiesetre sem az ügyek peres elintézésének kifejlesztésében, — ellenkezőleg a jogviták perenkívüli elintézésében, s méginkább a jogviták megelőzésében s az erre alkalmas intézmények és intézkedések kialakításában és kifejlesztésében látja. — csudálatosképpen a helyes jogpolitikai felfogással szembeszállva nálunk Magyarországon a perenkívüli jogszolgáltatás legnevezetesebb s legalkalmasabb szerve a kir. közjegyzőség kifejlesztése irányában misem történik, — sőt, — mondhatnám a kifejlesztés helyett, torz intézkedésekkel a hatáskör megszorításának látjuk nem indokolható példáit.

Mindennek okát abban kereshetjük, hogy egyrészt az elavult közjegyzői rendtartás nem alkalmas az intézmény kifejlesztésére, másrészt, — az igazságügyi kormányzat az intézmény sorsára újabban kellő gondot sem fordított.

Most amidőn mi Nagyméltóságod komoly szemeibe tekintünk, legyen szabad kijelentennem, hogy az elhanyagolt, mostoha gyermek sorsát ez a kar meg nem érdemli és nem vállalhatja. Igaz tisztelettel és bizalommal arra kérjük Nagyméltóságodat legyen kegyes karunk és intézményünk sorsával sürgősen és komolyan foglalkozni, mert mi nem nézhetjük tétlenül és szótlánul a fejlődésben megakasztottság állapotát, mert ez beteges állapot tüneteit mutatja — és sürgős reformintézkedésekkel intézményünk fejlődését a korszerű jogvédelem, a jogbiztonság és a jogszolgáltatás szempontjainak is megfelelően — lehetővé tenni. —

Kérjük a személyi kiválasztás szigorúságát, a politikai jutalmazások rendszeréből a közjegyzői állások kirekesztését, — az állásoknak az igazságnak megfelelően, túlnyomólag szakszerűen képzett, s munkaszeretet, dolgozni tudás, nemes életfelfogás és egyéb magasabbrendű emberi érték és jellem szempontjából is kipróbált közjegyzőhelyettesek által leendő betöltését, — ezáltal a már eddig kinevezett közjegyzők megkímélhetők lesznek olyan reformgondolatok túlzott realizálásától, melyek tervszerű életberendezésüket felforgatva életük és pályájuk végén újszerű berendezésre kényszerítené őket, — ami azt jelentené, hogy hosszú tisztes munkaévek után a jogászai szolgálat ezen terén a büntetés és nem jutalom lenne a pályabér, — s a kar függetlenségének garanciái nem veszélyeztetnének.

Rossszul esik nekem s tán nem is stilszerű, ha karunk új Miniszterét, ki iránt pedig őszinte bizalommal viseltetik ily panaszos szavakkal köszönti, — de kérem Nagyméltóságodat vegye úgy, hogy itt most beköszöntőnkben lelkünket kitártuk s hideg idők szele után egy kis tartós meleg sugárt kérünk intézményünknek, amelyért komoly, tisztes munkát s a magyar nemzet újjáépítésének ideális szolgálatát ígérjük, — s kérjük Nagyméltóságod közérdekű munkásságára a jó Isten áldását“.

A közvetlen, megleghangú s egyben mindjárt a kar kívánságait is kifejezésre juttató beszédre *Radocsay* László dr. igazságügyminiszter hasonlóan közvetlen és megleghangú beszédben válaszolt. Hálásan köszönte meg, hogy a közjegyzői kar a bemutatkozó látogatáson nagy számban jelent meg s hálásan köszönte azt a bizalmat és ragaszkodást is, amellyel őt a kar nevében Lázár

Ferenc dr. köszöntötte. A bizalmat bizalommal fogja viszonzni sőt megtoldja azt szeretettel is. Szeretettel fog foglalkozni azokkal a panaszokkal és kívánságokkal, amelyeket az üdvözlő beszédben a kar részéről vele közöltek. A legnagyobb készséggel áll ezeknek a panaszoknak a megvizsgálása tekintetében a kar rendelkezésére. Ha nem is azonnal, de a jövő év elején módját fogja ejteni annak, hogy a közjegyzői kar részéről kiküldendő egy szűkebb bizottsággal azokat a panaszokat és kívánságokat megtárgyalja, amelyek tekintetében, hogy eddig megfelelően nem intézkedtek, az bizonyára nem a jó szándék hiányán múltott. Jól ismeri a magyar közjegyzői karnak erős nemzeti érzését, emelkedett szellemét, azokat a nemes tradíciókat, amelyek a kart működésében a múltban és a jelenben is vezérik s ismeri azt a magyar közjegyzői szellemet is, amely a nemzeti életnek is komoly értéke. A tradíciók tiszteletben tartásával azonban a közjegyzői intézményt a modern életviszonyokhoz kell alakítani. Ismeri a közjegyző helyettesi kar sérelmeit is s tudja, hogy a múltban ennek az érdemes karnak érdekei nem érvényesülhettek a kellő méltányos arányban. Igyekezni fog e tekintetben is reparálni a sérelmeket. Megnyugtathatja általánosságban a magyar közjegyzői kart, hogy minden az intézmény és a karral összefüggő kérdést szeretettel és bizalommal fog kezelni s a kar érdekeit elhanyagolni nem fogja. A kar üdvözlését ismételtlen is hálás érzésekkel köszönte meg. A miniszter őszinte, szeretetteljes válaszát a küldöttség tagjai lelkes tapssal s örömmel vették tudomásul. Az üdvözlés után a miniszter a küldöttség tagjaival közvetlen hangon elbeszélgetett.

A Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete december hó 20-án tiszteletgett küldöttség útján *Radocsay* László dr. igazságügyminiszter előtt. *Pulay* József dr. az egyesület elnöke üdvözlő beszédében őszintén feltárta a miniszter előtt a közjegyzőhelyettesi kar sérelmeit és kívánságait. Kiemelte, hogy az elmúlt évben betöltött 40 közjegyzői állás közül a helyettesi karnak összesen négy, tehát mindössze tíz százalék jutott. Hangsúlyozta, hogy amíg más pályákon, így a színészet, sőt a kereskedelem terén is megkívánják ma már a szakképzettség és a kellő gyakorlat igazolását, — addig éppen a legnagyobb szellemi és erkölcsi felkészültséget igénylő közjegyzői pályán ezek a kellek ma még rendszeresítve nincsenek. Ennek eredménye az, hogy minden megüresedett közjegyzői állás körül tömegével jelennek meg politikai érdekre hivatkozó, szakképzettséget nélkülöző karon kívüliek, akiknek rohamát a legjobb indulatú mi-

niszter sem tudja, törvényes filalom hiányában, mindig kivédeni. Végül ismertette a helyettesi kar statisztikai adatait, amelyekből kitűnik, hogy a kar, — rövid kedvező időszak után, — ismét méltánytalanul súlyos és mellőzött helyzetbe került s azt a rendíthetetlen meggyőződését fejezte ki, hogy ezen az új miniszter, akit mindenki nemesak talpig férfinak, hanem az igazság fanatikusanak is ismer, — jóindulattal és megértéssel segíteni fog.

Radoesay László dr. igazságügyminiszter válaszában mindezekelőtt köszönetet mondott az üdvözlő szavakért. Reámutatott arra, hogy a legutóbb betöltött állások jelentős része a visszatért felvidékre esett, ahol különleges szempontokat kellett figyelembe venni s emiatt nem volt módja az igazságügyi kormánynak arra, hogy a helyettesi kar különben méltányolt és elismert igényeit kielégítse. Megemlítette, hogy a helyettesi kar statisztikai adatait jórésztben már ismeri és ígéretet tett arra, hogy a kar problémáit alapos tanulmányozás, a felvetett kérdéseket jóindulatú megfontolás tárgyává teszi: befejezésül pedig biztosította a helyettesi kart megértéséről és munkájának megbecsüléséről. A küldöttség tagjai a miniszter válaszát örömmel és hálásan vették tudomásul s őt beszéde végén lelkesen megéljenezték.

Közlemények.

A novelláris reform.

A közjegyzői rendtartás elavult volta minden vitán felül áll. Kapcsolatosan s hasonlóan vitathatatlan az is, hogy — nem is annyira közjegyzői, hanem jogszolgáltatási érdekből — kívánatos az elavult rendtartás helyére egy, a kor kívánalmainak s a közjegyzői intézmény tulajdonképpeni rendeltetésének megfelelő új rendtartás mielőbbi megalkotása. Ha azonban egy minden kérdést átfogó, modern közjegyzői rendtartás megvalósítására a jelenlegi viszonyok alkalmasaknak nem ítélnének, úgy legalább az égetően sürgős reform kérdések volnának egy novella keretében a lehető sürgősséggel megvalósítandók.

Ugy hisszük nem téves az a megállapításunk, mely szerint a fentiek az egész magyar közjegyzői kar egységes álláspontjának, egységes kívánságának minősíthetők. Bár már eddig

is több igazságügyminiszter kifejezte az irányú hajlandóságát, hogy a közjegyzői rendtartás megreformálása elől nem zárkózik el, mégis különös jelentőséget kell tulajdonítanunk a jelenlegi igazságügyminiszter, *Radoesay* László részéről a közjegyzői kar tisztelgő bemutatkozása alkalmából tett hasonló tárgyú kijelentéseknek azért, mert a kijelentést nyomon követte a tett előkészítése is azért, hogy rövid határidőt adott arra, hogy a kar képviselőivel az ügyet letárgyalja, s mert másrésről eddigi közéleti tevékenysége komoly alapot nyújt annak feltételezésére, hogy a megfelelő intézkedéseket nemesak igéri, de lehetőség szerint meg is fogja tenni. Eddigi közéleti szereplésében *Radoesay* Lászlót iustus et tenax propositi vir-ként ismerték. Semmi okunk sincs feltételezni, hogy a közjegyzői rendtartás, illetve a novelláris reform megvalósítása kérdésében másnak bizonyuljon.

A magyar közjegyzői intézmény jobb sorsa tehát jelenleg a legilletékesebb tényező remélhetőleg mielőbbi és megfelelő előkészítése és döntése előtt áll. Vagyis a klasszikus kifejezés szerint: sub iudice lis est. És ugyanezek megállapíthatjuk a kapcsolatos klasszikus kifejezés szerint való helyzetként: hogy „grammatici certant“. A kar grammatikusai éppen ennek a közlönynek hasábjain folytattak harcot, — hisszük, hogy végső eredményben semmi másért, mint a kar egységes álláspontjának és kívánságának megfelelő új közjegyzői rendtartás, illetve novella mielőbbi megvalósításáért.

„Időszerű kérdések“ címen ugyanis *Krenner* Zoltán dr. írt egy cikket ennek a közlönynek ez évi októberi számában s erre a cikkekre a novemberi számban *Lázár* Ferenc dr. válaszolt. Erre a válaszra *Krenner* Zoltán dr. válaszal választ küldött be, amelynek közléséről azonban — a szerző személye iránt érzett minden tiszteltünk ellenére is — sajnálattal bár, de le kellett mondanunk. Szerény megítélésünk szerint ugyanis a két cikkben érintett vonatkozások azokban eléggé kimerítően megtárgyaltattak s a nem érdemi vita tovább folytatása a reform kérdés megfelelő megoldásának célját talán már nem is szolgálná. Hiszük, hogy a iudex rövidesen dönteni fog. Várjuk ezt be bizalommal és minden további mellékvágányú vita kikapcsolásával.

Itt kell még megemlékeznünk arról is, hogy *Östör* Lajos dr. soproni kir. közjegyző is küldött be egy rövid hozzászólást az „Időszerű kérdések“-hez. Ebben felemlíti azt, hogy az országos egylet mintegy 12 évvel ezelőtt tartott értekezletén — emlékeztünk szerint éppen *Östör* Lajos dr. kezdsére — egyhangúlag foga-

dott el egy indítványt, amely szerint a közjegyzői kar köz, illetve jogszolgáltatási érdekből az egyenesági rokonok között való jogügyletekre a közokirati kényszer kiterjesztését találná szükségesnek. Az indítvány reámutatott arra a bármily helytelen, de mégis kétségtelen tényre, hogy a közjegyzők legnagyobb része az okiratolás helyett a hagyatékokra van utalva, azonban a családi vagyonoknak a községi jegyzők közreműködésével élők között való ügylettel történő átruházása még a hagyatékok nagy részét is elvonja a közjegyzők elől, amellett pedig a jegyzői kontárneműmunka e téren is fokozza a jogbizonytalanságot.

Östör Lajos dr. hozzászólásában arra az álláspontra helyezkedik, hogy egy ilyen tárgyú novella sürgetése és kieszközölése volna a kar legstürgebb és leghalaszthatatlanabb teendője. Ezt az álláspontot azzal összekapcsolva mi is osztjuk, hogy a novellának az előzetes kötelező közjegyzői gyakorlatra s a közjegyzői szakvizsgára vonatkozó rendelkezéseket is magában kellene foglalnia. Tudomásunk szerint ezek a kérdések — talán a közjegyzői szakvizsga nélkül — abban a novella tervezetben is benne vannak, amely az igazságügyminiszter előtt van s amelyről Lázár Ferenc dr. cikke is említést tett.

Általánosságban konstatálhatjuk tehát, hogy a közjegyzői rendtartás reformja, illetve a novelláris reformnak előkészítése erőteljes lendületet nyert. A jelentkező megértő jóindulatot és megoldási készséget a karnak ki kell ökonomikusan használnia. Ebben mindenkinek a rendelkezésére álló eszközzel közreműködni a kar és az intézmény iránt való elengedhetetlen kötelessége. Fokozott felelősséget kell viselniök ebben a kérdésben azoknak, akiket a kar bizalma vezető állásokba juttatott. Hisszük, hogy a novelláris reform mielőbbi meg, vagy meg nem valósítása a kar tagjai s főleg a kar reprezentánsai céltudatos és kitartó munkásságának hiányán múlni nem fog.

A kárpátaljai kir. közjegyzők kinevezése. Az 5800/1939. M. E. számú rendelet 16. §-a alapján a visszaesetolt Kárpátalján rendszeresített közjegyzői állásokat az igazságügyminiszter 1939. év végéig jogosult volt pályázat mellőzésével betölteni. A határidő utolsó napján, a Budapesti Közlöny december 30-iki számában a kinevezések meg is jelentek. Az igazságügyminiszter ugyanis *Krausz József* volt közjegyző huszti lakost *Husztra*, *Benyovszky János* dr. budapesti közjegyző helyetttest Nagyszöllösre, *Andrásko*

Mihály dr. volt közjegyző nagyszöllösi lakost *Rahóra*, *Katrics Kálmán* dr. ügyvéd, gyöngyösi lakost *Técsőre*, *Budai László* dr. ügyvéd nagybereznai lakost Nagybereznára és *Maxim Jenő* dr. ügyvéd szobránci lakost Szobráncra kir. közjegyzőkké nevezte ki. A kárpátaljai közjegyzői kinevezéseknél különleges szempontokat kellett figyelembe venni s így a kinevezésekhez ezúttal kommentárt nem kívánunk fűzni csupán megállapítjuk, hogy a kinevezettek közül 2 volt közjegyző, 1 közjegyző helyettes és 3 ügyvéd.

Kamarák közleményei. A budapesti kir. közjegyzői kamara 1939. VII. 1. hatállyal Patzkó Tibor dr. jelöltet Fekete László dr. budapesti kir. közjegyző irodájába, 1939. VII. 31. hatállyal Pintér József dr. jelöltet Lázár Ferenc dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. VII. 19. hatállyal ifj. Laczkó Béla dr. jelöltet Laczkó Béla dr. ungvári közjegyző irodájába, 1939. VII. 21. hatállyal Müller József Károly jelöltet Csopely Gábor dr. ungvári közjegyző irodájába, 1939. VII. 31. hatállyal Csaplár Vilmos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Kovácsy Zoltán dr. kispesti közjegyző irodájába, 1939. VIII. 1. hatállyal Streitmann András dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Cholnoky Imre dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. VIII. 1. hatállyal Ádám Sándor helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. VIII. 25. hatállyal Ilirko Boldizsár dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet v. Somogyi Béla dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. IX. 1. hatállyal Csaplár Vilmos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Morvay Zsigmond dr. újpesti közjegyző irodájába, 1939. IX. 6. hatállyal Schimics Béla dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Lénárt Dezső dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. X. 14. hatállyal v. Fekete Lajos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Králik Árpád dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. X. 14. hatállyal Györky Ödön dr. jelöltet Hedry Aladár dr. bpesti közjegyző irodájába, 1939. X. 31. hatállyal Körössy János dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Körössy Bertalan dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. XI. 1. hatállyal Csaplár Vilmos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Kovácsy Zoltán dr. kispesti közjegyző irodájába, 1939. XI. 1. hatállyal Rónai Aross István dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Szemerjay-Petrán Tibor dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. XI. 10. hatállyal Patzkó Tibor dr. jelöltet Szmrecsányi Pál dr. kassai közjegyző irodájába, 1939. XII. 1. Walter Kálmán dr. jelöltet Richter Richárd dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. XII. 1. hatállyal Török Béla dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Lénárt Dezső dr. budapesti közjegyző irodájába, 1939. XII. 5. hatállyal v. Fekete Lajos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Vukovich István dr. kassai közjegyző irodájába *bejegyezte*. Ugyancsak a budapesti kamara 1939. VIII. 1. hatállyal Sebestyén Béla dr. jelöltet Lázár Ferenc dr. budapesti irodájából, 1939. VIII. 31. hatállyal Csaplár Vilmos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Kovácsy Zoltán dr. kispesti irodájából, 1939. IX. 1. hatállyal ifj. Benkő Lajos dr. jelöltet Benkő Lajos dr. ceglédi irodájából, 1939. IX. hó 16. hatállyal Puskás István dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Szmrecsányi Pál dr. kassai irodájából, 1939. X. hó 4. hatállyal Cseh

Menczer Rezső dr. jelöltet Tárczay Rezső dr. újpesti irodájából, 1939. X. hó 4. hatállyal Szeszlér Hugó dr. jelöltet Bares Ernő dr. budapesti irodájából, 1939. X. 11. hatállyal v. Fekete Lajos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Lénárt Desző dr. budapesti irodájából, 1939. X. 1. hatállyal Reszegi Lajos dr. jelöltet Petrán József dr. rétsági irodájából, 1939. X. 31. hatállyal Csaplár Vilmos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Morvay Zsigmond dr. újpesti irodájából, 1939. X. 31. hatállyal Rónai Aross István dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Kovácsy Zoltán dr. kispesti irodájából, 1939. XI. 10. hatállyal Patzko Tibor dr. jelöltet Fekete László dr. budapesti irodájából, 1939. X. 25. hatállyal Rónai Aross Tibor dr. jelöltet Richter Richárd dr. budapesti irodájából, 1939. XI. 30. hatállyal Walter Kálmán dr. jelöltet Ónody Gábor dr. adonyi irodájából, 1939. XII. 4. hatállyal v. Fekete Lajos dr. helyettesi jogosultsággal bíró jelöltet Králik Árpád dr. budapesti közjegyző irodájából törölte.

A *debreceni kir. közjegyzői kamara* Margittay Ferenc dr. miskolci lakost, Imreh Dénes dr. miskolci kir. közjegyző irodájába 1939. október 1. hatállyal jelöltként bejegyezte, Enyedi Imre dr. helyettesi jogosítvánnyal bíró jelöltet Pazonyi Elek Imre sajszentpéteri kir. közjegyzőtől törölte s ugyanőt ugyanazon kir. közjegyző putnoki irodájába 1939. szeptember 30. hatállyal bejegyezte, Bokor István ny. járásbíró Rác Albert dr. törökszentmiklósi kir. közjegyző irodájába 1939. július 25. hatállyal helyettesi jogosultsággal bíró jelöltként bejegyezte, Veverán György dr. volt ügyvéd, kassai lakost a helyettesi eskü letételének napjától kezdődő hatállyal Szotyori Nagy Sándor dr. kiskvárdai kir. közjegyző irodájába helyettesi jogosultsággal bíró jelöltként bejegyezte.

A budapesti kamara egyetemi ösztöndíja. A budapesti kir. közjegyzői kamara november 3. napján tartott választmányi ülésén a budapesti Pázmány Péter egyetem jogi- és államtudományi karán hirdotendő 200 pengős ösztöndíjat szavazott meg s erről az egyetem rektorát értesítette. Az egyetem rektora az értesítésre a következő köszönő levelet intézte Lázár Ferenc dr. kamarai elnök, felsőházi taghoz: „2586/1939/1940. Méltóságos Elnök Úr! Örömmel vettem Méltóságodnak folyó évi november hó 3-iki kelettel 2016/1939. kk. szám alatt hozzám intézett iratát, mely szerint a Budapesti Királyi Közjegyzői Kamara az 1939. évi november hó 3-án tartott választmányi ülésében egyhangúlag akként határozott, hogy — a fiatal magyar jogásznemzedék tanulmányaiban való fokozottabb buzdítására — Egyetemünkön az 1939/1940. tanévre egy 200 (Kettőszáz) pengős ösztöndíjat ajánl fel azzal a kikötéssel, hogy az az egyetem joghallgatói által a legjobban kidolgozott s az örökösödési vagy családi jog keretében tartozó jogi téma jutalmazására fordíttassék. Midőn a felajánlott ösztöndíjért Egyetemünk jogász ifjúsága nevében hálás köszönetet mondok, egyúttal van szerencsém értesíteni Méltóságodat, hogy az említett összeget a rektori hivatalban őrizetembe vettem és Méltóságod iratát, jelen soraimmal egyidejűleg, tudomásulvétel végett a jog- és államtudományi Kar Dékánjával közöltem. Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapesten, 1939. november 30. Domanovszky Sándor s. k. rector.“

Az országos egylet központi bizottsági ülése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének központi bizottsága Budapesten 1940. januárius hó 9. napján délután 5 órakor a budapesti kamara helyiségében ülést tart, amelynek tárgysorozata: 1. A közgyűlés előkészítése. 2. A jegyzői magánmunkálatok. 3. Előterjesztés az Igazságügyi- és Pénzügyminiszterhez a telekkönyvvezetés egyszerűsítése tárgyában. 4. Előterjesztés a Pénzügyminiszterhez egyes illeték kérdések rendezése tárgyában. 5. Esetleges indítványok.

A pécsi kamara értekezlete. A pécsi kir. közjegyzői kamara f. év december hó 16-án népes értekezletet tartott az 1939:IV. t.-c. (zsidótörvény) és ezzel kapcsolatos rendeletekben foglaltak tekintetében követhető eljárás megbeszélése tárgyában. *Siklósi* Tamás dr. bonyhádi kir. közjegyző részletes, mindenre kiterjedő előadásában behatóan ismertette a törvényt, a 8360/1939. I. M. sz. rendeletek folytán az élők közötti jogügyleteknél, úgy a hagyatéki eljárás keretében követhető szabályokat, különösen a telekkönyvet érintő vonatkozásokban. Ismertette a rendeletek hiányait és kiterjeszkedett az azokban szereplő ellenmondásokra s mindezekből folyó bizonytalanságra és máris jelentkező eltérő joggyakorlatra. A nagy számmal megjelent kir. közjegyzők és kir. közjegyzőhelyettesek részletesen megvitatták a felmerült kérdéseket s az addigi tapasztalataik kapcsán az értekezlet megállapodott az egyöntetűsége való tekintettel követhető eljárásban és mindezt a kamarai tagokkal mihezartás végett közölni határozta. Ugyanakkor az értekezlet *Vass* Gyula dr. pécsi kir. közjegyzőhelyettes előadása kapcsán behatóan megvitatta a honvédelemről szóló törvényben meghatározott egyes ingatlanforgalmi korlátozások tárgyában kibocsátott 10650/1939. M. E. sz. rendeletben foglaltakat és ennek eredményeként elhatározta, hogy a kamara útján felterjesztést intéz az igazságügyminiszter Úrhoz a rendelet egyes részeinek megváltoztatása, illetőleg kiegészítése tárgyában.

Az országos egylet felterjesztése az igazságügyminiszterhez. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete indokolt felterjesztéssel élt az igazságügyminiszterhez az 1939. évi IV. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 7720/1939. M. E. számú rendelet 1. §-ának utolsó bekezdésében írt ama rendelkezéssel szemben, hogy hiteles másolatokat a zsidó törvénnyel kapcsolatos igazolások céljaira nem fogadhatnak el, határozott állást foglal s kéri a minisztert, hogy a közjegyzői intézmény alapvető elveit ért eme sérelem megismétlődését — ha már visszamenő hatállyal a sérelmet orvosolni nem is lehet — akadályozza meg.

A jogi oktatás reformja. A M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter 37.345/1939:IV. szám alatt az alábbi megkeresést intézte a bu-

dapesti kir. közjegyzői kamarához: „Az Országos Felsőoktatási Tanács elfogadta és hozzám felterjesztette a jogi oktatás reformjára vonatkozó javaslatát. Mielőtt a javaslat tekintetében állást foglalnék, felkérem a tekintetes Elnökséget, hogy véleményét mielőbb, legkésőbb azonban 1940. évi január hó 31-ig hozzám terjessze fel annál is inkább, mert a reformot már az 1940/41. tanévvel életbe akarom léptetni. Minthogy az Országos Felsőoktatási Tanács mellékelt tervezete kodifikációs-technikai és stílárius szempontból nem tekinthető véglegesnek, s a jogi oktatás reformjára vonatkozó rendeletemet amúgy is csak a véleményeknek hozzám történő felterjesztése után fogom elkészíttetni, kérem, hogy véleményében a fentemlített szempontot a tek. Elnökség mellőzze és inkább a reform lényegét érintő szempontokat vegye figyelembe. Budapest, 1939. november hó 23-án. Hóman s. k.“ A kamara a megkereséssel a december hó 12. napján tartott választmányi ülésén foglalkozott s elhatározta, hogy arra részletes véleményt fog a miniszterhez eljuttatni.

Az ingatlan mezőgazdasági jellegének értelmezése. Az 1939. IV. t.-e. alkalmazásában a városok „belterületén“ levő ingatlanok mezőgazdasági ingatlanoknak nem tekinthetők, viszont a 43300/1939. I. M. számú rendelet 13. §-a szerint mezőgazdasági ingatlan a szántó, rét, legelő, nádas, kert, szőlő és bármely más mezőgazdasági művelés alatt álló terület. A két jogszabály között némi ellentét mutatkozik, mert a törvény alkalmazásában a városok belterületén lévő ingatlanok a művelési ágra való tekintet nélkül nem esnek a T. hatálya alá, viszont a hivatkozott rendelet a belterületi megjelölést egészen mellőzi s a művelési ágra helyezi a döntő súlyt. Mindezek mellett az sincs semmiféle jogszabályban megnyugtató módon megállapítva, hogy mi tekinthető városi „belterület“-nek. Ezek a fogyatékoságok természetesen a jogbizonytalanság fokozásának célját, ha nem is szándékosan, de tényleg szolgálják. A tkvi hatóságok is természetesen ezekben a kérdésekben meglehetősen ellentétes gyakorlatot követnek. Így a budapesti központi kir. járásbíró, ha a telekkönyvben valamely ingatlannál a művelési ág tekintetében a 43300/1939. I. M. sz. rendeletének megfelelő megjelölés pl. kert, v. szántó van s akár pár négyszögölös területéről is van szó, talán a törvényhozó elgondolásán túlmenően, a rendelet 1. §-ában irt nyilatkozatok benyújtására hívja fel a feleket arra való tekintet nélkül, hogy az illető ingatlan a belvárosban, vagy más külsőbb kerületekben fekszik-e.

Városi adóhivatal közjegyzői hatáskörben. Ennek a közlönynek hasábjain már nagy változatosságban emlékeztünk meg különböző hatóságoknak a közjegyzői hatáskörbe való beavatkozásáról úgy, hogy e tekintetben már nem is hat különleges meglepetésként a pestszentlőrinci adóhivatalnak az az egyébként

nemes törekvése, hogy valahogyan ő is ki ne maradjon a jogtalan beavatkozók eléggé nagy és változatos sorából. Ez az adóhivatal jónak és megengedhetőnek látta egy ingatlan adásvételi szerződésre reá vezetni az alábbi hitelesítési záradékot: „Jelen adásvételi szerződést Balázs István és neje sz. Sztanak Katalin, mint eladók a mai napon sajátkezü aláírásukkal látták el előttem. Pestszentlőrinc, 1939. október 5. Az adóhivatal vezetője, olvashatatlan aláírás. P. H.“ A különleges dokumentumot a budapesti kir. közjegyzői kamara útján illetékes felülbírálság végett Pest vármegye alispánjához továbbítottuk. —

Telekkönyvi azonossági szörszálhasogatások. A jogkereső közönség részéről sokszor és méltán tették panasz tárgyává, hogy némely tkvi hatóságok a tkvi azonosság kérdésében olyan rigorozus álláspontra helyezkednek, amely már túlnó a jogbiztosági érdekeken és valójában a feleknek és a bíróságnak oktalan időtrabló munkát okozó szörszálhasogatásnál másnak nem minősíthető. Még a budapesti központi kir. járásbíró is, amelytől pedig már mintegy példát mutató, lehetőleg mintaszerű működést joggal várhatna a jogkereső közönség, előfordulnak e vonatkozásban jogszerű panasz tárgyává tehető intézkedések, amint ezt az 55231/1939. tkvi sz. végzés példája mutatja. 6 testvér egy kisebb házastelekből álló jutalékát eladja. Az adásvételről közjegyzői okirat készült s ennek alapján kérték a tulajdonjog bekebelezését. Joggal feltehető, hogy már a közjegyző is megállapította az eladók azonosságát. Ennek s annak ellenére, hogy a különleges családnevi testvéreknél a teljesen azonos keresztnévű testvérek, mint eladók, s mint tkvi tulajdonosok tekintetében az azonosság minden további igazolás nélkül megállapítható, a tkvi hatóság az egyik jutalékra azért utasította el a kérést, mert az illető társtulajdonos időközben házasságot kötött s a szerződésben férje nevén is szerepeltén kétségesnek tartotta az azonosságot. A másik társtulajdonos az okiratban ifj. jelzővel szerepel s ez a tkvi társtulajdonosi bejegyzésnél feltüntetve nincs. Ez megint ok volt az aggályosnak talált azonosság miatt a bekebelezési kérés elutasítására. Az még hagyján, hogy egy harmadik társtulajdonosnál azért utasította el a kérést, mert az a tkvben kiskorúnak van feltüntetve s sem árvaszéki jóváhagyás, sem a kiskorúság megszűnése igazolva nem lett. Hangsúlyozottan kell megjegyezni, hogy a tkvi hatóság előbb a 43300/1939. I. M. sz. rendelet alapján már felhívta a szerző feleket külön végzésben, megfelelő nyilatkozattételre. Valóban súlyos kívánság lenne, hogy ha már az azonosság kérdését olyan túlzott szigorúsággal szándékozik a tkvi hatóság kezelni, hogy erre nézve mindjárt az első végzésben intézzen a felekhez felhívást. A tkvi hatóság egy külön végzést, a felek pedig egy pótkérést ezzel mindenestre megtakaríthattak volna.

A közjegyzők és jelöltek névjegyzéke. A mult számbau irtunk arról, hogy a kir. közjegyzők és jelöltek névjegyzékét az 1939. december 31. állapotnak megfelelően a jövő év januárius havában újból összeállítjuk s kinyomatjuk. Megjegyezve, hogy a

jegyzékbe ezúttal esupán közjegyzői vonatkozású, illetve még a megfelelő címzés nézőpontjából fontossággal bíró adatokat veszünk fel, ezúton kérjük fel azokat, akiknek az előző jegyzékben foglaltakkal szemben, vagy egyébként a jegyzékre vonatkozólag valamelyes kívánságuk, vagy észrevételük volna, azokat a szerkesztőség címére legkésőbb 1940. januárius hó 10. napjáig közölik. A kamarákat ezúton is felkérjük, hogy a küldött megkereséseknek megfelelően a kért adatokat ugyancsak a fent írt időpontig a szerkesztőség rendelkezésére bocsátani szíveskedjenek.

„Közokirat nem szükséges“. Kissé túl soknak, illetve túl indokolatlanul találjuk a bírói gyakorlatban újabban sürűbben előforduló ilyen megállapításokat. Ilyen indokolatlan megállapításnak kell minősítenünk a szolnoki kir. törvényszék, mint polgári felfolyamodási bíróságnak Pkf. 5016/1939/5. számú végzésében foglaltakat is. A kisújszállási járásbíróság tkvi hatósága 6589/1939. Pk. számú mindenképpen helytálló végzésével a férjnek haszonélvezeti jog bekebelezése iránt előterjesztett kérését elutasította, mert *azt a szerződést, amelyben a feleség a férj részére haszonélvezeti jogot engedélyez, nem foglalták közjegyzői okiratba.* A szolnoki törvényszék fenthivatkozott végzésével a tkvi hatóság végzését megváltoztatja s a haszonélvezeti jog bekebelezését rendeli el a következő indokolással: „A kir. törvényszék által is követett bírói gyakorlat értelmében, házastársaknak harmadik személlyel kötött ingatlanvétele során, a házastársak által egymásnak engedett haszonélvezeti jogra vonatkozó ügylet érvényességéhez *közokirat nem szükséges.* Tévesen utasította el tehát közokirat hiánya okából az elsőbíróság felfolyamodónak azt a kérelmét, hogy házastársa részéről engedett haszonélvezeti joga a házastársa illetőségére telekkönyvileg bekebeleztesse, miért is az elsőbíróság végzésének megváltoztatása mellett a rendelkező rész szerint kellett határozni.“ Szerény észrevételünk a törvényszéki határozathoz az, hogy még az az álláspont sem helytálló, hogy ha a férj és feleség közösen és akként vesznek ingatlant, hogy a közös vételár alapján a tulajdonjogot az egyik, a haszonélvezeti jogot a másik házastárs kapja. Az azonban már éppenséggel helyt nem álló álláspont, hogy ha az egyik házastárs a másiknak haszonélvezeti jogot engedélyez, közjegyzői okirat *ne volna szükséges* történjék ez az engedélyezés egy az egyik házastárral kötött adásvételi szerződés körében.

* * *

Közjegyzői irodai ügyekben, így hagyatéki és telekkönyvi ügyekben is teljesen jártas *gépíró irodakezelő*, aki 12 évig működött már közjegyzői irodában, viszonyai következtében budapesti irodában keres elhelyezkedést. Címe: Takáts Zoltánné. Budapest, XI., Bertalan-u. 26. II. 15.

Rendeletek :

10390/1939. M. E. sz. A személyes bejelentési kötelezettség kiterjesztése és az ezzel kapcsolatos nyilvántartás.

10620/1939. M. E. sz. Az egyesülési jog korlátozásáról szóló 8110/1939. M. E. számú rendelet kiegészítése.

10630/1939. M. E. sz. A gyülekezési jog korlátozásáról szóló 8120/1939. M. E. számú rendelet kiegészítése.

10640/1939. M. E. sz. A honvédelemről szóló törvényben meghatározott határsáv megállapítása.

10650/1939. M. E. sz. A honvédelemről szóló törvényben meghatározott egyes ingatlanforgalmi korlátozások.

161284/1939. P. M. sz. A külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzésére és szabályozására vonatkozó 1931. évi november hó 23-án, illetve 1932. évi június hó 18-án kelt 143500/1931. és 73620/1932. számú pénzügyminiszteri rendeletek módosítása és kiegészítése.

10830/1939. M. E. sz. A váltón alapuló visszkereseti jog elévülésének a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területekre vonatkozó újabb szabályozása.

10700/1939. M. E. sz. A Magyar Szent Koronához visszatért kárpátaljai területen az állambiztonsági tennivalók ellátása.

178015/1939. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Kolosváry Bálint tanári jubileuma. Kolozsvár patinás magyar kultúr talajából nőtt ki és nőtt komoly magyar értékke *Kolosváry* Bálint, akinek neve a magyar magánjog irodalmában méltán foglal el igen előkelő helyet. Abból az előkelő sorozatból való ő is, amely sorozat Kolozsvár történelmi földjét kényszerűen elhagyva a csonka országot termékenyítette meg kimagasló tudásával, kivételes jogérzésével, magyar kultúrát lehellő nagy koncepciójú lelkek fenkölt, nemes gondolataival. Miként néhai való atyját, a puritán gondolkodású nagy magyar jogtudóst, Kolosváry Sándort a kolozsvári egyetemnek hosszú évtizedeken keresztül a magyar jogtörténet illusztris tanárát, a fiút *Kolosváry* Bálintot is a magyar jogkultúra terjesztőjévé, a magyar jogtanítók nemes hivatásába állította a magyar sors. Hogy most megemlékezünk erről a kivételes tehetségű magyar értékről, annak aktuáltságát az adja meg, hogy most töltötte be a negyedik évtizedét tanári s mindjárt hozzátehetjük, kiemelkedő jelentőségű tanári működésének. A Pázmány Péter tudományegyetem jog-

és államtudományi kara november hó 13. napján tartott meleg ünnepség keretében emlékezett meg a jubiláris évfordulóról. Az ünnepi beszédet ez alkalommal *Szladits* Károly az ünnepelt szak-tanártársa tartotta s ennek végeztével az ünnepeltnek átnyújtotta a jubileum alkalmából készített 600 oldalas emlékkönyvet. A szegedi Ferenc József tudományegyetem nevében *Erekly* István dr. jogkari dékán nyújtotta át az egyetem üdvözlő iratát, amelyből közöljük a következő részletet:

„Kolosváry Bálint, aki 1899. október 9-én neveztetett ki, mint nyilvános rendkívüli tanár, a kassai jogakadémiára, 1906. augusztus 20 tól 22 éven át volt először Kolozsvárott, majd Szegeden a Ferenc József tudományegyetem jog- és államtudományi karának tanára. — Erre az időszakra esik oroszjáró tudományos munkásságának, mely felölelte a magánjog egész területét. Főműve a Magyar Magánjog Tankönyve, számos kiadást ért meg és az elméleti szempontok kidomborításával, a problémák leegyszerűsítésével olyan segédeszközt ad a kezdő magánjogász kezébe, amely képesíti őt a magánjogi kérdésekben való biztos tájékozódásra. De alig van a magánjog területének olyan részletkérdése is, amelyet valamely mélyenszántó tanulmányával ne boncolt volna. Irt kritikai tanulmányokat a magánjogi kódex javaslatához, értékes munkákkal gazdagította az összehasonlító magánjog és az osztrákjog irodalmát, elmélyedt a házassági jogi és öröklési jogi kérdésekben egyaránt. Mindenütt dogmatikai elmélyedésen felül egyrészt nemzeti alapú magánjogunk önállóságáért folytatott meg nem alkuvó törekvést, másrészt kiütközni látjuk e munkákból mélyes erkölcsi és jogi világfelfogását. És ha való az, amit Grosschmid tanít, hogy igazi jogász csak az olyan ember lehet, aki hazáját igazán szereti, annak ideáljaiban él és álmait álmodja s hogy jogász hazaszeretet nélkül olyan, mint a hajó, mely az óceán mélységeiben kívánna horgonyt vetni: úgy megállapítjuk, hogy az ideális jogásznak ezek a kritériumai szinte megtestesülnek Kolosváry Bálintban.“

Az emlékirat befejező részében közli még, hogy a szegedi egyetem tanácsa egyhangúlag elhatározta, „hogy Kolosváry Bálintnak az egyetem fennmaradása és felvirágoztatása érdekében kifejtett munkásságát, a kolozsvári és erdélyi magyarság érdekében folytatott hősi küzdelmét, az ifjúság támogatásának és az egyetemi tanárok tudományos munkásságának megszervezése érdekében kifejtett tevékenységét és e körül szerzett hivatathatlan érdemeit megörökíti s a megpróbáltatások ideje alatti dicsőséges múltért neki hálás köszönetet mond.“

A Kir. Közjegyzők Közlönyének szerkesztősége is elismeréssel és tisztelettel emlékezik meg Kolosváry Bálint négy évtizedes, messze kiemelkedő értékű, erős nemzeti érzésű magyar jogászokat nevelő tanári munkásságáról. Hálás megemlékezésünknek és elismerésünknek különös jelentőséget ad az a körülmény, hogy ennek a közlőnek hasábjai is büszkélkedhetnek azzal, hogy a jubiláns professzornak „A magyar szent korona öröklése“ című kitűnő tanulmánya, az 1932. évi 1. és 2. számokban, itt jelent meg. . . .

Magyar Jogi Szemle. (XX. évfolyam, 11. és 12. szám.) A decemberi szám a következő tartalommal jelent meg: Mészáros Lajos dr.: Leszállítandók-e a fellebbezési értékhatarok, Haitseh Gyula dr.: A sajtó igazmondási kötelessége, Tarnói László dr.: A népi mozgalom jelentősége a magyarság szempontjából, A fascista büntetőjogi reform. Szemle. Kritikai Szemle. Irodalom. A szemle 12. számaként külön jelentek meg a Magánjog Tára, Polgári Törvénykezési Jog Tára, Hiteljog Tára és Büntetőjog Tára című joggyakorlati füzetek.

Illetékügyi Közlöny. (XIV. évfolyam, 15. szám.) Kereskedelmi levél illetékköteles felhasználása bünvádi eljárásban címmel Paulay Gyula dr. kúriai elnöki tanácsos, A vagyónáruházási illetékek és a tárgyi adó szerepe az ingatlan végrehajtási zár alá vonásánál címen Szabó Nándor állampénztári főtiszt, *Közjegyző által tárgyalat hagyatékok bírsága* címen Kepes János dr. székesfehérvári kir. közjegyző irtak ebbe a számba cikkeket. Az utóbbi cikk mindenekelőtt megállapítja, hogy „az 1920:XXXIV. t.-e. 38., 39. és 57. §-aira vonatkozó cikkek a címe félreértésre adhat okot. Ugyalászik, mintha a hagyatéki tárgyalással megbízott kir. közjegyző mulasztása folytán szükségessé váló bírságolásról lenne szó. Pedig az örökösök bejelentése körüli mulasztásról van szó a cikkben. — A t. cikkirő cikkében azt mondja, hogy az 1920:XXXIV. t.-e. 57. §-a alkalmazásának szándéka bizonyára a közjegyzők előtt is új lesz. Ez teljesen téves feltevés, mert a hivatkozott törvényhelyek nemesek, hogy ismeretesek a közjegyzők előtt, hanem a bírságolás kérdéses módja nem egy ízben megbeszélés tárgya volt a kir. közjegyzők között. Illetékügyi kérdésekben a kir. közjegyzőknél mindig szem előtt tartott szempont a kir. kincstár érdeke és szolgálata is. Hiszen, amint a Kir. Közjegyzők Közlönye 1939. novemberi száma a 326. oldalon megállapítja, a közjegyzők nagyrésze a tárgyalási jegyzőkönyvben, vagy az osztálykivonatokban feltünteti, hogy az eljárás három hónapon belül, vagy azon túl indult meg. — A cikkirő megállapítja, hogy rendszerré vált felületességről van szó, hogy a pénzügyi hatóságok 80—90 százaléka követi ezen téves gyakorlatot.“ — „En — folytatja tovább Kepes János dr. közleményében — a tévesnek, felületességnek jelzett gyakorlatot, ennek a 80—90 százaléknak gyakorlatát bölcsnek, az élethez közelebb állónak, helyesebbnek tekintem, mint a pénzügyi hatóságok állítólag 10—20 százaléknak merev jogszabályok szerinti gyakorlatát“. Nem látja a cikk akadályát annak, hogy amidőn az állami érdek veszélyeztetve nincs, amidőn egy jogszabály betűszerinti betartása felesleges munkát, adminisztrációt jelentene a hatóságokra, amidőn a járatlan és jóhiszemű feleket felesleges zaklatásnak teszi ki, ezen szabályt az élethez közelálló, állami érdekeket nem sértő gyakorlat ne váltsa fel. A cikk végső konklúziója, hogy „bölcsen jár el tehát a pénzügyi hatóság, ha oly esetben, amidőn három hónapon belül az eljárás bármily módon is megindult s így a kincstárnak sem lehet kára, miután a bejelentést a bíróság eszközi, az érdekelték bejelentésének elmulasztása miatt való bírságolást mellőzve, a belátó és az időhöz alkalmazkodó gyakorlatnak lehetőséget nyújt. — Tehát tartsuk fenn az általánossá váló észszerű gyakorlatot, amidőn bármily okból három hónapon belül a hagyatéki eljárást megindítják, az érdekelték részéről való egyébként kötelező bejelentés elmulasztása ne essék ezután sem bírságolás alá. Egyszerűvé-válnék a helyzet néhány soros kormányhatósági utasítással.“

Joggyakorlat.*

Magánjog.

110. Özvegynek a mindennapos életben szokásos szóhasználat szerint azt a nőt nevezik, akinek házassága a férj által szűnt meg. Eltérő kikötés hiányában annak a nőnek, akinek házassága a férj halála előtt jogerős bírói ítélettel történt felbontás következtében szűnt meg, *özvegyi nyugalomra* jogos igénye nincs. (K. P. II. 816/1939.)

111. Az *eltartásból és lakásból álló kikötmény* ellenkező megállapodás hiányában természetben jár az arra jogosultnak. A természetben szolgáltatandó tartás helyett a tartás pénzbeli egyenértéke a megállapodás esetén kívül csak az esetben követelhető, ha a kötelezett, vagy hozzátartozói türehetlen bánásmódja miatt a tartásnak természetben való nyújtása lehetetlen, ha a kötelezett a kellő tartást szolgáltatni nem tudja, vagy megtagadja. (K. P. V. 836/1939.)

112. A kétoldali szerződés felbontását a másik fél teljesítési késedelme alapján érdekeltség címén rendszerint csak a véden fél kérheti. (K. P. V. 925/1939.)

113. A volt jobbágyság osztályához tartozó örökösök második feleségének *özvegyi joga*, ha az örökösöknek a korábbi házasságból ivadéka van, a lakáson felül egy gyermekre terjed arra való tekintet nélkül, hogy az egy gyermek részének jövedelme az özvegy illő tartásához elegendő-e. (K. P. I. 1869/1939.)

114. Téves az a jogi álláspont, hogy a felperes kereseti jogának kimutatása végett az örökösök végrendeletét külön keresettel lett volna köteles megtámadni. Nincs ugyanis akadálya annak, hogy az, aki a végrendelet felrétételével kíván a hagyatékot örökösödni, örökösödési jogának érvényesítése iránt indított perben támadja meg a végrendeletet s a bíróság a *végrendelet érvénytelenségének* és a törvényes örökösödésnek kérdését együttesen tárgyalva és ugyanez ítélettel együtt döntse el. (K. P. I. 2465/1939.)

115. A *tulajdonközösségnek bírói árverés útján való megszüntetése*, az alperes feljegyzett védettsége miatt alperesre hátrányos, a közösségnek a védettség törlése után való megszüntetésére irányuló felperesi kérelem pedig időelőtti, mert nem lehet előre megállapítani azt, hogy a védettség megszűnéskor fennálló gazdasági viszonyok a közösségnek árverés útján való megszüntetésére alkalmasak-e. (K. P. V. 2677/1939.)

116. A nagyapai vagyomból igényelt kötelesrész tekintetében az a helyzet, hogy a felperesek özvegyiségre jutott nagyatya az anyjuk lemondása után újból megnősülve és a második házasságából két gyermeke

születve, a hagyatékában törvényes öröklésre jogosítottak száma annak ellenére sem változott, hogy a felperesek anyjának az öröklésről való lemondása után két testvér az öröklésből kiesett. Mivel a Kúriának a polgári jogi határozatok tárába 992. sorszám alatt felvett elvi jelentőségű határozatában foglalt jogszabály értelmében az *örökségről való lemondás* esetében azt kell vélelmezni, hogy a felek a lemondási szerződés megkötésénél a tényleges helyzetre voltak figyelemmel, ez a helyzet pedig a törvényes öröklésre hivatottak számát tekintve felperes anyjának az öröklésről való lemondásakor is csak az öröklési jogának megnyitáskor a fentiek szerint teljesen azonos volt, az örökösök személyét illető feltevésben való tévedés címén. felperesek az öröklésről való lemondásért kapott ellenértéket meghaladó igényt az anyjuk jogán a nagyatyai hagyatékkal szemben nem érvényesíthetnek. Felperesek alaptalanul hivatkoznak arra, hogy anyjuk csak édestestvérei érdekében mondott le az örökrészeiről, ellenben nem mondott volna le a mostoha testvérei kedvéért, mert a perben nem került fel olyan adat, amely támogatná a felpereseknek azt a tényállítást, hogy az anyjuk csak testvéri szeretetből mondott le az apai vagyomból járó örökrészeiről. (K. P. I. 2706/1939.)

117. A felperes *községi vezető orvos*, e szerint, mint *honorációr* a törvényes gyakorlat értelmében a házasság fennállása alatt ebből a foglalkozásából szerzett vagyon tekintetében főszerzőnek tekintendő. Az érvényben levő anyagi jogszabály értelmében azoknál a házastársaknál, akiknél a férj törvény, vagy törvényes gyakorlat szerint *főszerzőnek* tekintendő, a feleséget csak kivételesen s akkor lehet közszerzőnek minősíteni, ha az iránt a házastársak egymás között megegyeztek, vagy ha a vonatkozó szerzési okiratban szerzőtársaként ő is szerepel, vagy ha a szerzés alapja a nő vagyona volt. Ha tehát a vételi szerződésben vevőként a feleség is szerepel, az illető vagyontárgy a házastársak közös szerzeménynek tekintendő. Más kifejezett megállapodás hiányában pedig az illető vagyontárgy fele nem ajándék következtében vált a feleség tulajdonává, hanem a házastársak között létrejött szerzeményi megosztás következtében. (K. P. III. 2131/1939.)

118. A *szülők és gyermekek között létesült olyan jogügyletek*, amelyek által a szükség örökösöktől a köteles rész elvonatik, tekintet nélkül arra, hogy az elvonás egyoldalú, vagy kétoldalú, jogügylettel történik-e, *szinlegesenek vélelmezhetnek*, amely vélelemmel szemben az a fél, aki ilyen jogügyletből jogokat kíván származtatni az ügylet valóságát tartozik bizonyítani. (K. P. I. 3071/1939.)

119. Állandó bírói gyakorlat értelmében a *házastársaknak egyes közszerzeményi vagyontárgyak tulajdonjogára vonatkozó, teljesedésbe ment megegyezése annak közjegyzői okiratba foglalása nélkül is érvényes*. Az állandó bírói gyakorlatban érvényesülő irányadó jogszabály szerint azonban a közszerzeményi ingatlan ilyen megosztásából csak az következik, hogy a házastársak mindegyike a neki jutott ingatlanrészre a másik házastársal szemben is érvényesíthető dologi jogot szerzett, de ellenkező megállapodás hiányában abból még nem lehet következtetést levonni arra, hogy a házastársak ezzel lemondtak volna arról, hogy az így tényleg megosztott közös szerzemény is a házasság megszüntetésével az abba fekte-

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Buda-pesti székeli bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap” és a „Magyar Jogi Szemle” című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Írtékügyi Közlöny” című szaklap közlési nyomán.

tett külön vagyonuknak kielégítésére szolgáljon. Vagyis ilyen esetben a házasság megszűntével a közszerzeményi ingatlan újabb közszerzeményi megosztás alá nem vonható ugyan, azonban a befektetett és megtérítendő külön vagyonok tekintetében az elszámolás minden esetben megejtendő. (K. P. I. 2181/1939.).

120. A *honoráriumi minőséget* a közhivatal viselésével kapcsolatban csak az a közhivatali állás adja meg, amelynek betöltése magasabb tudományos képzettséget követel. Már pedig a felperes vármegyei irodaigazgató, vagyis segédhivatali tisztviselő volt, tehát olyan közhivatali állást töltött be, amelyre való alkalmazásához az elméleti képzettség szempontjából a középiskola negyedik osztályának elvégzése is elegendő. Ezzel szemben az a körülmény, hogy az irodaigazgató a jogi főiskolát elvégezte s egy szigorlatot is letett, nem változtat azon a tényen, hogy nem magasabb elméleti képzésnek megfelelő állást töltött be és hivatali illetményeit sem ilyen állásban végzett munkája után kapta. (K. P. I. 3518/1939.).

121. A közös háztartás kiadásaira örökhatálya által a vele törvényes köteleken kívül élő nőnek átadott pénzeszettek és az ugyancsak ennek a háztartásnak céljaira szolgáló természetben adott juttatások a *köteles részt sértő ingyenes juttatásoknak* nem tekinthetők. A köteles rész ugyanis a vagyon állagából s nem pedig annak az örökhatálya életében beszedett és az örökhatálya által felhasználásra szánt jövedelemből jár a köteles részre jogosult leszármazóknak. (K. P. I. 2290/1939.).

122. Alaptalan az a panasz, hogy a *közös végrendelet* már eredetileg érvénytelen azért, mert azt nem foglalták közjegyzői okiratba. Ebben a tekintetben helyes és a Kúria állandó gyakorlatának is megfelelő az a jogi álláspont, hogy közös végrendeletet a házastársak — még pedig a visszavonás jogáról lemondás esetében a Kúria 287. számú elvi határozatában megjelölt joghatállyal — az írásbeli magánvégrendeletre megszabott alakban érvényesen tehetnek. (K. P. I. 3114/1939.).

123. Az 1874:XXXV. t.-e. 72. §-ának e) pontja szerint a *közokirat felvételénél nem lehetnek tanúk azok, akik a közjegyzőnek, vagy valamely félnek szolgálatában állnak*. A Kúria állandó gyakorlata értelmében a fél fogalma alá esik a közvégrendeletben kedvezményezett is. Az ügyleti és végrendeleti tanúk a közjegyzői okirat felvételekor az abba foglalt végrendeletben örökösül nevezett egyházköztségnek, tehát az 1874:XXXV. t.-e. 72. §-ának e) pontja szempontjából az egyik félnek szolgálatában állottak. A hivatkozott törvényhely azonban a Kúria további gyakorlatának is megfelelően a törvényhozó intenciói szerint esupán a magánalkalmazottakat, vagyis a munkaadóval közvetlen alárendeltségi viszonyban lévő s így könnyen befolyásolható egyéneket kívántak kizárni. A segédlelkész pedig, úgyszintén egyházi is az egyházzal nem magánjogi, hanem közjogi jellegű szolgálati viszonyban állanak s ebbeli viszonyukban munkaadójukkal szemben közvetlen alárendeltségben nincsenek. Következésképpen a végrendeletet a végrendeleti tanúknak erre alkalmatlansága okából érvénytelennek nyilvánítani nem lehetett. (K. P. I. 3262/1939.).